

1.4.2021

Meri-Lapin ympäristöpalvelut
Suensaarenkatu 4
95400 Tornio

ymparistonsuojelu@tornio.fi

Lausuntopyyntö 24.2.2021

Lausunto Tornion Ekopuu Ay:n toiminnan jatkamisen edellytyksistä Laivakankaan muulla vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella, Tornio

Toiminnan kuvaus

Meri-Lapin ympäristöpalvelut pyytää lausuntoa Tornion Ekopuu Ay:n toiminnan jatkamisen edellytyksistä Laivakankaan pohjavesialueella tilalla 851-410-6-34. Tornion Ekopuu Ay on vuokrannut tilalta 4795 m² suuruisen tontin, jonka vuokrasopimus on päättymässä vuode 2021 aikana. Yrityksen toiveena olisi jatkaa vuokrasopimusta ja toimintaa alueella.

Koivuklapeja tehdään tontilla kevättalvella maaliskuussa noin 300-400 i-m³. Koivuranka ajetaan tontille juuri ennen pilkkeen teon aloittamista. Klapit tehdään sähkökäyttöisellä klapi-koneella, ja teko kestää noin 3-4 viikkoa. Klapit kuivataan tontilla sijaitsevassa verkkoseinäisessä katoksessa. Katoksen parrulattia on irti maasta, joten klapit eivät ole kosketuksessa maahan kuivatuksen aikana. Klapit kuljetetaan lava-autolla ja siihen liitetyllä karryllä asiakkaille elokuussa neljän viikon aikana. Tontilla ei varastoida pyöreää puutavaraa. Klapien teon yhteydessä syntyvä puru ym. puuroska kuljetetaan vuosittain pois tontilta klapien teon päättymisen jälkeen.

Klapi-kone ja traktori ovat tontilla toiminnan aikana. Muuna aikana niitä säilytetään muualla. Muita toimintaan liittyviä koneita ovat sähkömoottorilla toimiva puhdistusrumpu ja kuljetin sekä moottorisaha. Toiminnanharjoittajan ilmoituksen mukaan tontilla ei säilytetä vaarallisia aineita.

Pohjavesialue

Toiminta sijaitsee Laivakankaan (1285110) muulla vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella (2-luokka). Muodostuma on tasalakinen deltamainen reunamuodostuma, joka kohoaa korkeimmillaan noin 10-15 metriä ympäristöstään.

Muodostuman pohjoisosa on ainekseltaan soravaltainen ja eteläosa hiekkavaltainen. Pohjaveden päävirtaussuunta on kaakosta luoteeseen, ja osin myös idästä länteen.

Pohjavesialueella on tehty useita pohjavesiselvityksiä ja alueella on seitsemän tutkittua vedenottamonpaikkaa: **HP54** (sisältää pisteet 196, 197, 201 ja 202), **HP193**, **HP195**, **HP3**, **HP9**, **P40** ja **AK1**. Tutkittujen paikkojen yhteenlaskettu antoisuus on yli 3000 m³/d.

Toiminta sijaitsee näiden tutkittujen vedenottamonpaikkojen arvioidulla lähisuojavyöhykkeellä. Lähimpänä toimintaa sijaitsee tutkittu vedenottamonpaikka P40, joka sijaitsee noin 400 metriä kiinteistön rajasta lounaaseen. Pisteen P40 antoisuus on noin 200 m³/d.

Maankäyttö

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Tornion yleiskaava 2021, joka on hyväksytty 14.12.2009. Toiminta sijoittuisi kaavassa maa-ainestenottoalueeksi (EO) ja vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi (pv-2) osoitetuille alueille.

Lainsäädäntö

Ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon muun muassa vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle sekä muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon (17 §) mukaan ainetta tai energiaa ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua.

Kannanotto

Toiminta sijaitsee Laivakankaan muulla vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella, pohjaveden varsinaisella muodostumisalueella. Toiminta sijoittuu lisäksi tutkittujen vedenottamonpaikkojen arvioidulle lähisuojavyöhykkeelle. Lähin tutkittu vedenottamonpaikka, P 40, sijaitsee noin 400 metrin päässä vuokra-alueesta lounaaseen. Tutkittujen vedenottamopaikkojen tulee säilyä käyttökelpoisina esimerkiksi mahdollisissa kriisitilanteissa. Laivakankaan pohjavesialueella sijaitsevat, antoisuudeltaan yhteensä noin 2000-3000 m³/d tutkitut pohjavedenottamonpaikat voivat olla tällaisissa tilanteissa merkittävä lisä- tai varavedenhankintalähde.

Lapin ELY-keskus katsoo, että toimintaan liittyy muun muassa ajoneuvoliikennettä sekä toiminnassa käytettäviä koneita, joista aiheutuu esimerkiksi öljy- ja polttoainepäästöjen vaaraa. Toiminta sijoittuu entiselle maa-ainesten ottoalueelle, jolla luonnollisen pohjavedenpinnan yläpuoliset, pohjavettä suojaavat maakerrokset ovat ohuet. Maaperän aines on muodostumassa lajittunutta hiekkaa ja soraa, ja siten vettä

hyvin johtavaa. Edellä kuvatut pohjavesiolosuhteet huomioiden toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa ja siten ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon (YSL 17 §) vastaisia seurauksia.

Lapin ELY-keskus katsoo, että pohjavettä vaarantava toiminta tulee ensisijaisesti sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Eriytyisen kriittisesti tulee suhtautua vedenottamoiden tai tutkittujen vedenottamonpaikkojen arvioituille lähisuojavyöhykkeille sijoitettavaksi suunniteltuun toimintaan. Asiassa on myös huomioitava Laivakankaan tutkittujen vedenottamonpaikkojen merkittävä antoisuus, ja tällaisten paikkojen turvaamisen tärkeys. Lisäksi toiminnan sijoittuminen vanhan maanainestennottamisalueen pohjalle kasvattaa pohjavedelle aiheutuvaa riskiä. Pohjavedensuojelun tavoitteiden mukaisesti tällaiset vanhat ottamisalueet tulisi jälkihoitaa ja/tai kunnostaa, ja palauttaa metsämaaksi. Toiminnan sijoittaminen alueelle estäisi alueen jälkihoitoon liittyvien tavoitteiden toteutumista.

Lapin ELY-keskus katsoo, että edellä esitetyn perusteella toiminnalle ei ole edellytyksiä Laivakankaan pohjavesialueen keskeisessä osassa ja tutkittujen vedenottamonpaikkojen lähisuojavyöhykkeellä. Toimintaa ei siten tule jatkossa sijoittaa alueelle.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt hydrogeologi Anne Lindholm ja ratkaissut maankäyttö ja ympäristövaikutukset -yksikön päällikön sijainen Hannu Raasakka.

Tämä asiakirja LAPELY/893/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/893/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lindholm Anne 01.04.2021 12:31

Ratkaisija Raasakka Hannu 01.04.2021 12:41